

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია

(თბილისი

- მარნეული - თეთრი წყარო - თრიალეთი - წალკა, კოდა - თეთრი წყარო და თბილისი - მანგლისი - წალკა) გზები. კულტურა და ჯანმრთელობის დაცვა. მუნიციპალიტეტში არის სკოლამდელი დაწესებულებები, საჯარო სკოლები, ბიბლიოთეკები, საკლუბო დაწესებულებები, მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი. მოსახლ. ჯანმრთელობის დაცვას ემსახურება შპს "რეგიონული ჯანდაცვის ცენტრი". ისტორიულ-ხუროთმოძღვრული ძეგლები: ხუროთმოძღვრულ ძეგლთაგან აღსანიშნავია: სამშვილდის ნაქალაქარი (ძვ. წ. I ათასწლ.

შუა საუკუნეები - XVIII ს.), მანგლისის ტაძარი (IV-V სს. - XI ს. I მეოთხედი გადაკეთებულია XIX ს.), პირღებულის (XIII ს., განახლებულია XVII ს.), გუდარეხის (XIII ს.) სამონასტრო კომპლექსები, წინწყაროს დედალავთისას (VIII-IX სს.), გოხნარის (XI ს. II ნახ.), დიდი თონეთის სამების (X-XI სს.), დიდი კლდეისის (XI ს.) დრიანეთის (X-XI სს.), აძიკვის (XI ს.) აბელიის (XIII ს.), ფიტარეთის (1213-22) ეკლესიები; ნადარბაზვის სასახლე (X-XI სს.), ფარცხისის ციხე-დარბაზი (X-XI სს.), ბირთვისის (XI ს.) და ხულუტის (შუა საუკუნეები) ციხეები. სამღერეთის (XIII-XV სს.), ტბისის ხუროთმოძღვრული კომპლექსები (XVII ს.). ლოუბნის ორმოცი მონამის ეკლესია (XVI-XVII სს.). სოფ. ვაშლოვნის საცხოვრებელი კოშკი (1811).

დ. სვანიძე. ქ. ჯაყელი.
